

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Υπό

M^{RS} A. FLANDERS DAMPEER

Πολλές φορές σ'άν γιατροί, σ'άν δάσκαλοι, σ'άν πνευματικοί ή μητέρες θά ρωτηθήκατε φιλικά ή επαγγελματικά για τὸ παιδί τοῦ φίλου σας, μὰ ὄχι λιγώτερες φορές θά ἀπασχόλησε καί σ'ας τοὺς ἴδιους τὸ θέμα ποῦ θά μελετήσωμε. «Γιατρέ μου, ἕνα μεγάλο κακὸ μοῦ συμβαίνει: συνέλαβα τὸ παιδί μου νὰ ἀννανίζεταί. Τί νὰ κάνω;»

Γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα ὑπάρχουν ἀρκετὲς γνώμες, τίς ὁποῖες πιστεύουν χιλιάδες ἄνθρωποι.

Τοῦτο τὸ θέμα ἐπρωτίμησα, διότι εἶναι μᾶλλον παιδαγωγικὸ παρά ἰατρικόν.

Εἰς τὴν προσπάθειάν μου νὰ συγκεντρώσω ἀπὸ τὴν βιβλιογραφία ἀρκετὲς ἀπόψεις ἀπέτυχα, δεδομένου ὅτι τόσον τὰ ἰατρικὰ ὅσον καί τὰ παιδαγωγικὰ βιβλία μας ὀλίγον περὶ αὐτοῦ ἐνδιατρίβουν.

Ἄς μελετήσωμε τὸ θέμα ἀπὸ ἰατρικῆς πλευρᾶς πλέον.

Ἀννανισμὸς εἶναι τὸ ἄγγισμα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων μὲ σκοπὸ τὴν αἴσθησι ποῦ δημιουργεῖται.

Ἐρωτᾶται ὅμως κανεὶς, πῶς τὸ παιδί εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, δηλαδὴ δύο, τριῶν, πέντε ἐτῶν, μπορεῖ νὰ αἰσθάνεται;

Εἶναι δύσκολο γιὰ τοὺς μεγάλους νὰ παραδεχθοῦν ὅτι ἕνα τόσο μικρὸ παιδί ἔχει σεξουαλικὲς αἰσθήσεις καί ὅτι ἐγγίζοντας τὰ γεννητικὰ ὄργανα μπορεῖ νὰ ἔχη σεξουαλικὴν εὐχαρίστησι.

Αὐτὸ ὅς μὴ φαίνεται παράξενο.

Ἡ φύσις ἔδωσε τὸ δικαίωμα στὰ παιδιά νὰ ἔρευνοῦν. Μαθαίνουν καί ἐρωτοῦν πολλάκις μετ' ἐπιμονῆς γιὰ τὸν καινούργιο κόσμον γύρω· ἔτσι περιφέρουν τὰ χέ-

ρια τους στὸ σῶμα τους, παίζουν μὲ τὰ δάκτυλά τους, χαϊδεύουν κάθε τι γύρω ἔμψυχο ἢ ἄψυχο ποῦ τοὺς προκαλεῖ περιέργειαν ἢ αἴσθησι. Χώνουν τὰ χέρια τους εἰς τοὺς ρώθωνας ἄλλων ἢ εἰς τὸν ὀμφαλὸ τους. Στὴν ἔρευνα αὐτὴ συναντοῦν τὰ γεννητικὰ τους ὄργανα, τὸ ἄγγισμα τῶν ὀπιοῶν ὅπως τυχαίως τοὺς προκαλεῖ αἴσθησιν, αἴσθησιν τοιαύτης εὐχαριστήσεως, τὴν ὁποῖαν ἀσυναίσθητως ἐπαναλαμβάνουν. Ἀννανίζονται.

Τὸ φῦλλον δὲν παρουσιάζει ἐξαιρέσιν. Πολλές φορές ἀρχὴν ἢ ἀφορμὴν στὴν ἀνακάλυψι αὐτὴ δίδουν στενὰ ρούχα, πολλὰ παιχνίδια, ὅπως ἡ τσουλήθρα, εἰς μεγαλύτεραν ἡλικίαν τὸ ποδήλατο ἢ εἰς νηπιακὴν τοιαύτην ἢ κακὴ συνήθεια τῶν γονέων ἢ τῶν παιδαγωγῶν νὰ παίζουν μὲ τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῶν μικρῶν.

Ὁ ἀννανισμὸς δὲν φέρνει καμμία βλάβη στὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε τὸν κάνει ἀνίκανο γιὰ γάμο. Δὲν προκαλεῖ ἠλιθιότητα. Δὲν εἶναι διαστροφὴ ἢ κάτι ποῦ πρέπει νὰ τὸ ἀντιμετωπίζουμε μὲ ἀπέχθεια ἢ φόβο.

Ὅλα τὰ μικρὰ παιδιά ἀννανίζονται· εἶναι κάτι ποῦ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε πῶς θά συμβῇ. Ὁ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀννανισμὸς δὲν πρέπει νὰ προξενῇ καμμίαν ἀνησυχίαν· ὅταν ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις, αὐτὸ σημαίνει πῶς γιὰ κάτι τὸ παιδί ἀνησυχεῖ, κάτι τὸ παιδί αἰσθάνεται, εἶναι δὲ ὁ ἀννανισμὸς τὸ καταφύγιο οὕτως εἰπεῖν τῆς ἀνησυχίας αὐτῆς.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βλάπτει εἶναι ἡ αἰτία ποῦ προκαλεῖ τὸν ἀννανισμὸ, ἢ ἀνησυχία ἢ ὁ φόβος, ἢ ὑπερέντασις, αἰτίες οἱ ὁποῖες

πολλάκις αὐξάνονται ἀκόμη περισσότερο προστιθεμένου τοῦ φόβου ἢ τῆς ἀνησυχίας τῶν γονέων.

Ὅταν οἱ γονεῖς ἀνησυχοῦν, τὰ προβλήματα τοῦ παιδιοῦ αὐξάνουν.

Ὡστε ὁ ἀνυπομονετικὸς εἰς μετρίαν χρῆσιν πρέπει νὰ ἀγνοῖται ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Εἰς μεγάλων βαθμῶν πρέπει νὰ μᾶς κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον ὄχι χάριν τῆς σωματικῆς βλάβης τοῦ παιδιοῦ, ἀλλὰ χάριν τῆς ψυχικῆς ὁμαλότητος καὶ εὐτυχίας αὐτοῦ, συναισθήματα ποὺ ἔχουν διαταραχθῆ.

Ἴσως νὰ εἴσθε ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ποὺ μεγαλώνουν πιστεύοντας, ἀπὸ τότε ποὺ ἤσαστε ἀκόμα παιδί, ὅτι ὁ ἀνυπομονετικὸς εἶναι κάτι κακό, κάτι ἀρρωστημένο, κάτι ποὺ φέρνει τὸ στίγμα τῆς ντροπῆς.

Εἶναι λοιπὸν ἐπόμενο νὰ ἀνησυχῆτε ὅταν ἀνακαλύψετε ὅτι τὸ παιδί σας ἀνανησιάζεται. Φυσικὰ τότε θὰ προσπαθῆτε μὲ κάθε δραστικὸ μέσον νὰ σταματήσετε αὐτὸ τὸ κακό. Τὸ δραστικὸ αὐτὸ μέσον νὰ εἴσθε βέβαιος ὅτι θὰ προκαλέσῃ μεγαλύτερο κακό. Ἄς μελετήσωμε τὸ γιατί.

Εἶπαμε ὅτι φυσικὸ εἶναι τὸ παιδί νὰ πιάνη τὰ γεννητικὰ του ὄργανα. Ἐναφέραμε ἐπίσης, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα ἀνησυχίας, ψυχικῆς διαταραχῆς, φόβου, ἀπογοητεύσεως ἢ ἄλλου δυσαρέστου συναισθηματος. Γιὰ τὸ παιδί δὲ ἡ μόνη ἀγάπη, τὸ καλύτερον καταφύγιον εἶναι οἱ γονεῖς του. Τὸ χαμόγελό σας τὰ ἀνακουφίζει καὶ ἡ σκέψις σας χαράσσεται βαθιὰ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ μυαλό του αἰώνια. Ἄς μὴ τὸ φανερώνη. Βλέπουν· βλέπουν, ἀκοῦν καὶ σιωποῦν.

Σκεφθῆτε λοιπόν, ἂν ἐσεῖς, τὸ μόνο στήριγμά τους, δὲν τοὺς δείξετε τὴν ἀγάπη σας τὴν στιγμὴ ποὺ σᾶς χρειάζονται, τί νέα διάσπασις συναισθημάτων ἐπέρχεται. Πόσοι νέοι φόβοι συσσωρεύονται στοὺς παλιούς, καὶ τί κατάρρευσις ὅταν ἀπὸ σᾶς ποὺ περιμένει νὰ τὸ ἐπαινέσετε ἀκούσῃ κατηγόρια, ὅταν τοῦ πῆτε πῶς αὐτὸ ποὺ κάνει εἶναι κακό, ἄρα καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιο εἶναι κακό. Ἀρχίζει τότε νὰ αἰσθάνεται ἐνοχλή. Τότε ἀρχίζει νὰ ἀνησυχῆ. Ἡ εὐτυχία του, ὅλη του ἡ ζωὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν φροντίδα ποὺ παίρνουν γι' αὐτό, καὶ

θὰ τὸ φροντίζουν τότε μόνον ὅταν τὸ ἀγαποῦν.

Αὐτὰ τὰ συναισθήματα, ἐνοχλή-ἀνησυχία-φόβος, κορυφώνονται σὲ μιὰ γενικὴ σύγχυσις. Ἀποτελοῦν τὴν βάσι τῆς στενοχώριας τοῦ παιδιοῦ, καθὼς καὶ τὴν βαθύτερη αἰτία γιὰ τὰ προβλήματα τῆς διαγωγῆς του.

Ἀποτελοῦν ἐπίσης αἰτίαν γιὰ ἄλλα προβλήματα, ὅπως ἐπιπτώσεις, ἀσυνήθη ξεσπάσματα νεύρων, νὰ οὐρῆ τὸ βράδυ στὸ κρεβάτι του, νὰ βυζαίνει τὸ δάκτυλό του σὲ προχωρημένη ἡλικία κλπ.

Αὐτὰ τὰ συναισθήματα μπορεῖ νὰ εἶναι αἰτία γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς ἐνδοσκοπικοῦ τύπου, μιᾶς παθολογικῆς ὑγιεινῆς προσωπικότητος, ἀποτελέσματα μὲ τὰ ὅποια μερικὲς φορὲς κατὰ λάθος βαρύνουν τὸν ἀνυπομονετικόν.

Πῶς λοιπὸν θὰ μπορούσαμε νὰ διορθώσωμε μίαν τοιαύτην κατάστασιν;

Γιὰ νὰ βοηθήσωμε τὸ παιδί, κατὰ πρῶτον πρέπει νὰ πάψωμε ν' ἀνησυχούμε. Ὅταν ἐμεῖς ἔχωμε νικήσει τὴν ταραχὴ μας, τότε θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τοῦ φανοῦμε χρήσιμοι.

Ἀντιγράφω κατωτέρω μερικὲς ὁδηγίαι τῆς Ἰσαβέλλας Τζόνσον, Ἀμερικανίδος καθηγητρίαις καὶ διεθνούς φήμης παιδαγωγού :

α) Δώσατε στὸ παιδί τὴν βεβαιότητα ὅτι εἶναι ἀσφαλισμένο καὶ ὅτι εἶναι καλὸ παιδί.

β) Ἀποφύγετε κάθε λέξη ἢ ἐνέργεια ποὺ θὰ μπορούσε νὰ φοβίσῃ τὸ παιδί ἢ νὰ τὸ κἀνῃ νὰ ντραπῆ.

γ) Φροντίσατε νὰ ἔχη ἀρκετὲς εὐκαιρίας νὰ κἀνῃ καλοὺς φίλους καὶ νὰ κατὰγίνεται μὲ πράγματα ποὺ τοῦ κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον. Ἐὰν δείχνῃ κάποιον ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον, ἀφήσατε το νὰ τὸ ἀκολουθήσῃ.

δ) Ἀπαντήσατε τοῦ στα ἐρωτήματά του καὶ σ' ἐκεῖνα ποὺ ρωτᾶει τὸ ἴδιο καὶ σ' ἐκεῖνα ποὺ τὸ ἀπασχολοῦν φανερά, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἐκφράσῃ.

ε) Ἀφήσατε τὰ παιδιά ἀντιθέτου φύλου νὰ παρακολουθοῦν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο ὅταν γδυθοῦν. Ὅσο μικρὸ καὶ ἂν εἶναι ἕνα παι-

δι 2, 3 καὶ 4 ἐτῶν, δώστε του κάθε ἐξήγησι, ὅταν δείχνῃ ἐνδιαφέρον καὶ ἀπορία γιὰ τις διαφορὰς τῶν φύλων. Πέστε του μὲ ἕναν ἐντελῶς τυχαῖο καὶ φυσικὸ τρόπο, ὅτι τὰ ἀγόρια καὶ οἱ ἄνδρες ἔχουν ἕνα πέος καὶ ὅτι τὰ κορίτσια καὶ οἱ γυναῖκες ἔχουν ἕναν κόλπο.

ς) Ἀπαντήστε στὶς ἐρωτήσεις του γιὰ τὰ μωρὰ μ' ἕναν τρόπο πὺ μπορεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ.

Ἔτσι, ἐὰν ἡ φυσικὴ του περιέργεια ἰκανοποιητῆται, σὲ κάθε στάδιο ἀναπτύξεως, θὰ ἔχῃ περισσότερες πιθανότητες νὰ ἀποκτήσῃ μίαν ὁμαλὴ καὶ ὑγιᾶ ἀντίληψι γιὰ τὴν σεξουαλικὴ ζωὴ καὶ νὰ ἀποφύγῃ ὅλες τις παγίδες τῆς ἀνησυχίας, τοῦ φόβου καὶ τῆς συγχύσεως, πὺ τόσο συχνὰ εἶναι συνδεδεμένες μὲ τὸ θέμα αὐτὸ.

«Νὰ βροῦμε μιά τιμωρία», ἀσφαλῶς θὰ ψιθυρίσῃ κάποιος ἀπὸ σᾶς. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀπησχόλησε ἀρκετοὺς μελετητάς.

Κάθε τιμωρία, εἴτε μὲ λόγια εἴτε μὲ βία, ἢ ἀκόμα μιά ἀπλῆ παρατήρησι, θεωρεῖται ὡς ἕνα μέσο ἐντελῶς ἀπερίσκεπτο. Διότι τὸ παιδί, ἀναγνωρίζον ἐνδόμυχα τὴν πρᾶξι του, αἰσθάνεται ἔνοχο, καὶ δυνατόν νὰ πιστεύῃ ὅτι εἶναι κακὸ καὶ ἀνόητο.

Πιθανὸν τὸ παιδί νὰ ἔχῃ δυνατότερα συναισθήματα ἔνοχης γι' αὐτὴ τὴν πρᾶξι πὺ κάνει παρὰ γιὰ ὅ,τι δήποτε ἄλλο κάνει. Οἱ ἰδέες του ὅμως εἶναι ἀόριστες καὶ μπερδεμένες καὶ ἡ φαντασία του ζωντανή.

Μπορεῖ νὰ φτειάξῃ εἰκόνες γιὰ φοβερὰ πράγματα πὺ θὰ τοῦ συμβοῦν, ἐπειδὴ τοῦ δίνεται ἡ ἐντύπωσις ὅτι εἶναι ἀνόητο. Ὡστε διὰ τῆς τιμωρίας σπέρνομε τοὺς σπόρους γιὰ περισσότερους φόβους καὶ ἀνησυχίας καὶ μεγαλώνουμε τὶς δυσκολίες γύρω ἀπὸ τὰ συναισθήματά του.

Ἐνας ἄλλος λόγος πὺ μᾶς ὑποχρεώνει νὰ ἀποφύγωμε τὴν τιμωρία εἶναι, ὅτι διὰ τῆς ἀντιλήψεως αὐξάνουμε καὶ ἐπιβεβαιώνουμε τὸν φόβο ὅτι τὰ γεννητικὰ ὄργανα μποροῦν νὰ πάθουν κάποια βλάβη. Πολλὰ παιδιὰ ἀνησυχοῦν μὲ τὴν ἰδέα ὅτι τὰ γεννητικὰ τοὺς ὄργανα παρουσιάζουν κάποιο ἐλάττωμα ἢ κάποια ἔλλειψι.

Ὅταν τὰ παιδιὰ καταλάβουν γιὰ πρώτη

φορὰ τὴν διαφορὰ τῶν φύλων, εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ περάσουν δύσκολες στιγμές.

Ἐνα μικρὸ κοριτσάκι π.χ. συχνὰ ρωτᾷει γιὰτὶ δὲν ἔχει κι' αὐτὴ πέος, ὅπως ὁ μικρὸς της ὁ ἀδελφός, καὶ στὰ παιχνίδια της μπορεῖ νὰ δείξῃ τὴν ἐπιθυμία της αὐτὴ νὰ ἔχῃ πέος.

Πολλὲς φορὲς τὰ κορίτσια πιστεύουν ὅτι ἔχουν πάθει κάποια βλάβη ἢ ὅτι κάτι δὲν εἶναι σωστὸ ἢ εἶναι ἀτελὲς ἢ λείπει ἀπὸ αὐτές.

Τὰ ἀγόρια ἐπίσης ἔχουν τὶς ἴδιες σκέψεις, ὅταν βλέπουν τὰ κορίτσια, καὶ φοβοῦνται κατὰ συνέπειαν μήπως τὸ ἴδιο πρᾶγμα συμβῆ καὶ σ' αὐτά.

Μὲ τὸ νὰ τιμωροῦμε τὸν ἀνυανισμό, δὲν κάνουμε παρὰ νὰ μεγαλώνουμε τοὺς φόβους τῶν παιδιῶν. Ἐκεῖνο πὺ τοὺς χρειάζεται εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο: διαβεβαίωσι τῆς ὑγιούς των καταστάσεως.

Ὁ ἀνυανισμὸς δὲν πρόκειται νὰ προξενήσῃ ἀνησυχία στὰ παιδιὰ, ἐὰν τοὺς δοθῇ ἡ σωστὴ διαβεβαίωσις, παρὰ ἐὰν τὰ τιμωρήσωμε.

Οἱ ἀπειλὲς εἶναι κι' αὐτὲς τρόπος τιμωρίας. Οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν πολλὲς φορὲς ὅτι τὸ νὰ τιμωρήσῃς ἕνα παιδί σημαίνει νὰ τοῦ κάνῃς κάτι πὺ νὰ τὸ αἰσθανθῇ κάπως ὀργανικά, ἐνῶ ἡ ἀπλῆ ἀπειλὴ ὅτι θὰ τὸ τιμωρήσῃς δὲν εἶναι τιμωρία στὴν πραγματικότητα.

Τὸ νὰ χρησιμοποιοῦν οἱ γονεῖς ἀπειλὲς γιὰ νὰ ἀναγκάζουν τὰ παιδιὰ νὰ σταματήσουν νὰ ἀνυανίζωνται εἶναι ἕνα μέσον πολὺ διαδεδομένον.

Μελέτες ἔχουν ἀποδείξει, ὅτι καὶ οἱ ἀπειλὲς καὶ τὰ μέτρα πὺ χρησιμοποιοῦν εἶναι συχνὰ ἀυστηρά.

Γι' αὐτὸ πολλὲς φορὲς οἱ γονεῖς ὑπερφανεύονται ὅτι εἶχαν προειδοποιήσῃ τὸ παιδί ὅτι τὰ γεννητικὰ ὄργανα θὰ πάθαιναν βλάβη, καὶ ὅτι δὲν θὰ μποροῦσε νὰ οὐρήσῃ, ὅτι θὰ πάθαινε κήλη, ὅτι θὰ γινόταν ἀνάπηρος ἢ ὅτι δὲν θὰ γινόταν δυνατὸς ἄνδρας.

Μερικοὶ γονεῖς κατέφυγαν σὲ πιὸ δραστηκὰ μέτρα, π.χ. βάζουν κόκκινο πιπέρι στὰ δάκτυλα τοῦ παιδιοῦ ἢ τοῦ δένουν τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια σὲ μιά ψηλὴ καρέκλα,

τὸ δὲ κτύπημα στὰ χέρια ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἥπιες τιμωρίες.

Οἱ γονεῖς αὐτοὶ ἐνδιαφέρονται βέβαια γιὰ τὰ παιδιά τους καὶ νομίζουν ὅτι ἔκαναν τὸ σωστό. Ἀλλὰ μιὰ ἄγνοια τέτοια μπορεῖ νὰ ἔχη τραγικὰ ἀποτελέσματα, ὅσο καλοὶ καὶ ἂν εἶναι οἱ γονεῖς.

Συμπέρασμα: Γονεῖς, διδάσκαλοι, ἱερεῖς, ἰατροί, μὴν χρησιμοποιῆτε σκληροῦς ἢ αὐστηροῦς τρόπους γιὰ νὰ σταματήσετε τὸν ἀνανισμό, ὅπως ἀπειλές-τιμωρία-παρατηρήσεις-ἐξευτελισμὸ ἢ ἐξαναγκαστικὴ ἀποχή. Εἶναι προτιμότερο νὰ μὴν χρησιμοποιῆτε ἀκόμη καὶ ἥπιες ἐπιπλήξεις, ὅπως «Δὲν εἶναι, παιδί μου, ὠραῖο αὐτό», «Δὲν ἀρέσει στὸν κόσμον».

Μὴ τοῦ κτυπάτε τὰ χέρια καὶ μὴ χρησιμοποιῆτε κανένα εἶδος τιμωρίας ἢ κάτι ποῦ θὰ τὸ κἀνῃ ἀναγκαστικὰ νὰ σταματήση. Μὴ προσφέρετε ἀκριβὲς ἀμοιβὲς γιὰ νὰ τὸ κάνετε νὰ σταματήση.

Συνήθως εἶναι καλύτερο νὰ μὴ προκαλοῦμε τὴν προσοχὴ τοῦ παιδιοῦ, οὔτε νὰ συζητοῦμε καθόλου τὸ θέμα τοῦ ἀνανισμού του, ὅταν μάλιστα εἶναι πολὺ μικρό.

Πάντως εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ ἀκούση κάτι κάποτε ἀπὸ ἄλλους ἴσως μεγάλους ἀνθρώπους καὶ μὲ τέτοιο τρόπο ὥστε ν' ἀναστατωθῇ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ἐὰν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλο, θὰ ἦταν καλὸ νὰ πῆτε: «Μερικοὶ ἄνθρωποι νομίζουν ὅτι δὲν εἶναι ὠραῖο πράγμα· εἶναι καλύτερο νὰ μὴ γίνεται ὅταν βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ ἄλλους». Ἐὰν κάποιος ἄλλος τὸ ἔχη μαλώσει, ἢ ἐὰν δείχνῃ ὅτι προσπαθεῖ νὰ κόψῃ τὴν συνήθεια αὐτῆ, μιλήστε μαζί του, βεβαιώστε το, πέστε του ὅτι δὲν εἶναι κάτι φοβερό, ἀλλὰ ὅτι μερικοὶ ἄνθρωποι δὲν τὸ παραδέχονται.

Ἐὰν εἴσθε δάσκαλος καὶ ἓνα ἀπὸ νὰ παιδιά ἀνανίσταται τόσο, στὸν παιδαγωγικὸ σταθμὸ ἢ στὸ νηπιαγωγεῖο, ὥστε ν' ἀνησυχῆτε ἢ νὰ βρῖσκεσθε σὲ ἀμηχανία, ἓνα ἀπὸ τὰ ἀποτελεσματικότερα μέσα εἶναι νὰ τραβήξετε τὴν προσοχὴ τοῦ παιδιοῦ. Ἀπασχολῆστε τὸ παιδί μὲ κάτι, δώ-

στε νὰ κἀνῃ κάτι μὲ τὰ χέρια του, παρατηρήστε ποιά παιχνίδια τοῦ ἀρέσουν περισσότερο, βοηθήστε το νὰ γίνῃ φίλος μὲ τὰ ἄλλα παιδιά. Μὴν ἀφήσετε τὴν κριτικὴ τῶν ἄλλων νὰ σᾶς σπρώξῃ σὲ μιὰ αὐστηρὴ ἐνέργεια ἢ σὲ μιὰ ἄμεση ἐπέμβασι, ποῦ δὲν εἶναι αὐτὴ ποῦ πρέπει νὰ εἶναι. Προσπαθήστε νὰ καταλάβετε, ὅτι ὁ ἀνανισμὸς συμβαίνει σὲ ὅλα τὰ μικρὰ παιδιά, καὶ στὰ μεγαλύτερα ἀκόμα. Δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀνησυχῆτε.

Τί πρέπει νὰ κάνετε γιὰ νὰ βοηθήσετε τὸ παιδί;

α) Δῆτε τὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ σας σὰν μιὰ ὁλοκληρωμένη εἰκόνα. Ἀναλύσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνας αὐτῆς καὶ κοιτάξτε ἐὰν ὅλα δίνουν ἓνα εὐτυχισμένο σύνολο.

Τὰ ἀκόλουθα ἐρωτήματα πρέπει νὰ σᾶς γεννηθοῦν:

Ἐχει ἀρκετὰ φυσικὴ ζωὴ; Χῶρο γιὰ τρέξιμο καὶ σκαρφάλωμα; Εὐκαιρίες γιὰ παιχνίδι στὸν καθαρὸ ἀέρα; Ἐχει συντρόφους τῆς ἡλικίας του; Συμμετέχει στὴν ὁμάδα ὅταν παίξῃ μὲ ἄλλα παιδιά; Τὸν ἀγαποῦν τ' ἄλλα παιδιά; Ἐχει τὰ κατὰλληλα παιχνίδια — ὄχι ἀκριβὰ παιχνίδια, ἀλλὰ πράγματα ποῦ νὰ μπορῇ νὰ τὰ τραβήξῃ, νὰ τὰ σπρώξῃ, πράγματα ποῦ νὰ μπορῇ νὰ τὰ βάλλῃ καὶ ποῦ νὰ τὰ ξαναπάρῃ, νὰ τὰ σέρνῃ γύρω, μπογιές, πηλό, κραγιόνια, πράγματα ποῦ νὰ μπορῇ νὰ τὰ χρησιμοποιῆ μὲ τὸ δικό του τρόπο; Μπορεῖ νὰ πάρῃ τὰ ἀγαπημένα του παιχνίδια στὸ κρεβάτι, ὥστε πρὶν τὸ πάρῃ ὁ ὕπνος καὶ ὅταν πάλι ξυπνήσῃ νὰ ἔχῃ κάτι ποῦ νὰ τὸ κἀνῃ εὐτυχισμένο καὶ νὰ τὸ ἀπασχολῇ;

Ἐχει λόγος νὰ αἰσθάνεται ὅτι τὸν ἀγαποῦν καὶ ὅτι τὸν παραδέχονται σπῆτι του, ὅτι δὲν περιμένουν πάρα πολλὰ ἀπ' αὐτὸν οὔτε τὸν μαλλώνουν συνεχῶς ἢ τὸν τιμωροῦν; Ὅταν ἢ ἀπάντησις στὶς περισσότερες ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐρωτήσεις μπορεῖ νὰ εἶναι «ναί», ὁ ἀνανισμὸς δὲν παρουσιάζει πιθανότητες νὰ γίνῃ πρόβλημα.

Μετὰφρασις

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΡΙΝΟΥ ΧΑΡΙΤΑΤΟΥ